

CULTURA LIBERTĂȚII

Acest volum a apărut cu sprijinul
Fundației Hanns Seidel și al Institutului de Studii Populare

Cristian Pătrășconiu s-a născut pe 3 decembrie 1976 la Drobeta-Turnu Severin. Este licențiat în științe politice al Facultății de Filozofie de la Universitatea de Vest din Timișoara și cursant al unui masterat de literatură comparată și intertextualitate la aceeași universitate. A fost cursant și bursier al Colegiului „A Treia Europă“ din Timișoara și, în două rânduri, bursier al Universității Jagelloniene din Cracovia. Are o experiență de peste zece ani în mass-media. A fost senior editor la ziarul *Cotidianul* și senior editor la Realitatea TV. A publicat un volum de versuri – *Spectralia* (1997). În prezent este director-adjunct al Institutului de Studii Populare (ISP).

Volumul *Noua școală de gândire a dreptei*, alcătuit din 20 de interviuri realizate de Cristian Pătrășconiu în perioada februarie–iulie 2011, continuă proiectul editorial început cu *Repere intelectuale ale dreptei românești* (Humanitas, 2010): o invitație la dialog cu personalitățile a căror voce și-a făcut simțită prezența, din ce în ce mai puternic, în dezbaterile publice și în viața politică din România ultimelor două decenii.

Cristian Pătrășconiu (ed.)

NOUA ȘCOALĂ DE GÂNDIRE A DREPTEI

Prefață de Valeriu Stoica
Ilustrații de Devis Grebu

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Colecția „Cultura libertății“ este coordonată de
Valeriu Stoica și Dragoș Paul Aligică

Redactor: Andreea Stănescu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corectori: Ioana Vilcu, Patricia Rădulescu
DTP: Florina Vasiliu, Carmen Petrescu

Tipărit la Monitorul Oficial R.A.

© HUMANITAS, 2011

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PĂTRĂȘCONIU, CRISTIAN

Noua școală de gândire a dreptei / coord.: Cristian Pătrășconiu;
pref.: Valeriu Stoica; il.: Devis Grebu. – București: Humanitas, 2011
ISBN 978-973-50-3169-5

I. Pătrășconiu, Cristian (coord.)

II. Stoica, Valeriu (pref.)

III. Grebu, Devis (il.)

329.055.2

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi Carte prin poștă: tel./fax 021/311 23 30

C.P.C.E. – CP 14, București

e-mail: cpp@humanitas.ro

www.libhumanitas.ro

Gândesc politica în funcție de valori
și de interese publice generale.

MONICA MACOVEI

Gândești politica în funcție de valori sau în funcție de interese?

Gândesc politica în funcție de valori și de interese publice generale. Dacă însă întrebarea s-a referit la interese private sau la grupuri de interese, atunci răspunsul este clar „nu“.

De ce consideri că sunt importante valorile în politică?

Pentru că atunci când te adresezi oamenilor și le ceri să meargă împreună cu tine, să te voteze, să te susțină și să îți fie alături – căci asta face un politician –, trebuie să ai un set de valori în numele cărora faci aceste lucruri. Tu, ca politician, trebuie să respecti valorile și să îi respecti pe oameni astfel încât să îi aduci lângă tine *pe bază de valori*; ca și respectarea regulilor în orice domeniu. Uite, vrem să schimbăm sistemul de sănătate, de justiție – pentru asta, cinstea, onoarea, dreptatea sunt valori. Așadar, nu te poți adresa publicului dacă nu ai valori și nu încerci să le pui în practică.

Și atunci, de ce atât de mulți politicieni se adresează unui public fără a avea în spate valorile acestea, care ar putea aduce o perspectivă mai tonică societății?

Mulți dintre politicienii români nu au valori. Sau, dacă pretind că le au, pentru ei sunt niște cuvinte în care nu cred, minciuni spuse cu ochi goi și șmecheri.

Poate nici publicul nu e foarte permeabil la un discurs despre valori...

Da, din păcate. Mă gândesc, practic, la situații pe care le-am văzut cu toții: sunt oameni care votează pe un pui congelat, pe șoșoni, pe zahăr. Astea se termină într-o săptămână și vreme de patru ani sau mai mult stai cu cineva care nu are valori și care nici nu ți-a schimbat viața în bine. Publicul care spune „să fure, dar să facă și pentru noi ceva“ ține țara în urmă și în sărăcie, acceptând și votând hoția. Când acest public va spune „să nu fure și să facă“, vom trăi altfel.

Ca poziționare doctrinară ideologică stânga–dreapta, ești mai degrabă de dreapta – centru-dreapta. Care ar fi un set – să zicem minimal – de valori doctrinare în numele cărora acționezi?

Categoric sunt de dreapta; sunt pentru o societate în care oamenii muncesc, plătesc taxe, sunt proactivi și responsabili. Dreapta include competiția, statul de drept, ideea că legea trebuie să fie respectată și aplicată egal pentru toți, iar asta presupune noțiunea de dreptate în toate sensurile ei. Cred în drepturile omului, în drepturile individuale, în competiție și economia de piață, în intervenția cât mai redusă a statului, în promovarea pe competențe și integritate.

De când ești politician activ, ai convingerea că ai intrat într-o lume în care actorii care o populează cred în aceste valori, fie ele de stânga, fie ele de dreapta, sau e mai degrabă un joc politic în care valorile politice sunt pretexte și sunt numai bune de pus în paranteză sau de aruncat?

În România, foarte puțini cred în valorile pe care le afirmă – fie de stânga, fie de dreapta. Majoritatea discursurilor politice sunt mincinoase, demagogice. Să ne uităm la stânga în România.

Au averi foarte mari făcute netransparent și greu de explicat, iar în paralel pretind că le pasă de săraci!

După cum și dreapta face afaceri cu statul...

Sigur. Am dat acest exemplu pentru cei care se adresează politic asistaților sociali: le plângi de milă, în vreme ce tu acumulezi nerușinat.

Stânga iubește oamenii, dar, așa, la modul general, nu în particular... Cum suporți lumea asta? Cum îți explici lumea asta, în care atât de puțini cred în valori și în care atât de mulți nu cred și preferă partitura ipocriziei?

Ipocrizia clasei politice este greu de suportat pentru orice persoană onestă și de bună-credință. Dar întrebarea este de ce o parte din electorat a continuat să îi voteze pe cei care deja i-au mințit, păcălit și furat. Afirmatia „să fure, dar să facă și pentru noi ceva“ este bolnavă, iar cel care votează așa o să fie furat toată viața. Desigur, problema este că nu va fi furat doar acel votant, ci cu toții.

Cum poți accepta această lume fără să îi resimți agresivitatea sau să îi resimți cât mai puțin această agresivitate? Cum o poți suporta, în numele a ce? Ce trebuie să ai, minimal?

Agresivitatea, minciuna și impostura mă izbesc, nu pot minimaliza efectele lor asupra mea. Dar puterea a venit din obiectivele pe care le-am urmărit de-a lungul timpului, cum ar fi anchetarea oricărui politician, înființarea DNA și identificarea unor procurori puternici, profesioniști și independenți, schimbarea regulilor finanțării partidelor politice, transparența bugetară, informatizarea justiției, declarații de avere și de interese publice și detaliate, și altele. Desigur, puterea a venit cu obiectivul major al intrării României în Uniunea Europeană. Urmărirea

obiectivelor îți dă putere; în momentele grele, mi-am spus „nu mă las și nu îi las“.

Ai descoperit lumea asta mai murdară acum, de la firul ierbii, decât credeai despre ea că ar fi înainte de a intra în politică?

Am descoperit-o începând cu 2005, treptat, în fiecare zi, în fiecare ședință de guvern și de coalțiție, în fiecare lege, hotărâre de guvern sau contract cu „șmecherii“, în vocea unor miniștri care îmi spuneau „semnează, te rog, e urgent și totul e legal“. Cuvintele astea deveniseră pentru mine un semnal de alarmă. Și multe altele.

Și cum poți să mergi înainte?

Urmărind obiective! Desigur, îmi fixează și limite de timp. Unul dintre obiectivele pentru care trebuie acționat încă mult timp este combaterea corupției politice. Expresia „combaterea corupției politice“ pare a fi o contradicție în termeni, pentru că legile și deciziile de combatere a corupției sunt exact în mâna politicianilor, inclusiv a celor corupți. Vrem să eliminăm corupția politică, cu alte cuvinte vrem ca politicianii care au furat sau care sunt corupți să meargă la închisoare, să li se confişte averile dacă nu le-au făcut legal sau pur și simplu să plece acasă. Or, acești politicieni nu stau cu mâinile încrucișate, ci, dimpotrivă, atacă pentru a menține lucrurile neschimbate. Atacă sau se apără inclusiv prin legi și decizii politice. De la început e o luptă grea, e greu să construiești majorități reale. Acest obiectiv este esențial pentru schimbarea țării și trebuie continuat.

Te-a bântuit vreodată gândul să te retragi din tipul ăsta de joc în care ai intrat de câțiva ani, să nu-l continui, să-l abandonezi?

Fiecare dintre noi trebuie să-și fixeze limite de timp, să măsoare țintele atinse și pe cele ratate în raport cu un obiectiv și

să evalueze șansele de reușită. Cred că așa se pune problema rămânerii sau nu în politică: în funcție de obiective, rezultate și șanse de reușită. Desigur, sunt obiective pentru care, probabil, o „viață politică“ nu ajunge (cum ar fi curățarea clasei politice), dar și aici există realizări de etapă.

Te-ai simțit vreodată folosită în câmpul politic? Ai simțit că faptele tale sunt folosite pentru branding de grupare, branding de partid?

Da. În toate campaniile electorale ale partidului.

Mă refer la ideea de „folosit“ într-un alt sens... Ce spui tu e neutru. Eu mă refer la aspectul mai negativ: dacă ai fost folosită și, după câteva luni, oamenii care clamau principiile pentru care te bați tu nu au găsit altceva mai bun de făcut decât să le abandoneze?

Primul exemplu este perioada imediat următoare intrării României în Uniunea Europeană; după două zile, pe 2 ianuarie 2007, s-a anunțat o moțiune la Senat împotriva mea, iar după trei luni am fost dată afară din guvern de către premierul Tăriceanu în înțelegere cu UDMR și PSD. A urmat încercarea guvernului Tăriceanu de a schimba conducerea DNA, părea pregătit să și desființeze această instituție. Chiar dacă s-a schimbat atitudinea politică după intrarea României în UE, iată că DNA a rămas funcțională și pe primul loc în combaterea corupției politice; ANI există și funcționează chiar dacă a primit „șuturi legislative“ în mod periodic; declarațiile de avere și interese sunt în continuare publice, putem vedea averile politicianilor și pe ale demnitarilor; codurile au mers înainte. Mie mi se pare foarte important că le-am făcut și că sunt acolo. Iată că nu au reușit să scape de ele. Poate că, până la urmă, nici nu am fost folosită. Ura din partea multor politicieni împotriva mea și împotriva DNA și ANI vine tocmai din faptul că aceste instituții au rămas.

Nu te deranjează genul ăsta de atitudine care marchează o ipocrizie majoră? Câteva luni ești în aceeași echipă și, după aceea, ești dată deoparte...

E nevoie de realism. Aceasta este politica și aceștia sunt politicieni! Eu nu le iau ca pe niște ofense personale. Mi-am asumat riscul să fiu insultată, să fiu făcută în toate felurile. Nu e asta problema. Problema e să atingi niște obiective și să schimbi ceva pentru oameni. La asta m-am gândit întotdeauna, și nu la interesul unui politician sau al unui partid anume.

Cum le-ai răspunde celor care, inclusiv din partidul din care faci parte, spun în felul următor: Monica Macovei are un discurs anticorupție excesiv, radical?

Acesta este discursul meu și nu mă schimb. Cred că, după 20 de ani, în România, dacă mai spunem vorbe ocolite și fraze încurcate și lucrăm cu jumătăți de măsură, e rău pentru politicieni. După 20 de ani, cred că e cazul să fim radicali, foarte hotărâți și fermi în propunerile și în mesajele pe care le dăm. Unde ne-au adus politicile jumătăților de măsură?

Unde însă, în politică, e, după tine, loc de compromis, de jumătăți de măsură? Unde ideile acestea, numite radicale, nu sunt în contradicție neapărat cu ideea de compromis?

Doresc să spun unde nu aș accepta compromisuri. Niciodată nu aș accepta așa ceva dacă e vorba despre integritate și competență; despre dosare, mai ales. Să se închidă un dosar fiindcă facem în alt domeniu altceva bun pentru o anume reformă? Asta nu aș accepta niciodată! Pe de altă parte, mă gândesc că și în Parlamentul European negociem tot timpul, dar nu asupra unor chestiuni de genul acestora, care, pentru mine, sunt esențiale. Poate dacă ar fi vorba despre mijloacele prin care să ajungi la acele obiective, să accepți niște măsuri în trepte, dar cu niște

promisiuni ferme de termene – poate că aici ar fi loc de oarecare compromisuri.

Se poate face politică fără compromis?

Există compromisul acceptabil și compromisul neacceptabil. Eu, probabil, nu sunt un politician în stilul clasic, am rămas un om venit din afara sistemului. Dacă faci compromisuri, trebuie să faci acele compromisuri acceptabile. Sunt însă unele pe care eu nu le-aș face niciodată. Pentru obiectivele mele nenegociabile, nu există compromisuri!

Cum le-ai răspunde celor care spun – iarăși unii din rândurile aliaților – că discursul anticorupție pe care îl practici e o formă de branding personal? Există și curentul ăsta de opinie.

Cred că toată lumea a văzut că eu nu îmi fac campanie, nu propun lucruri pentru mine. Eu nu am un scop personal politic. Nu țin cu dinții să obțin o anumită funcție de conducere.

Cine sunt pentru tine mai solicitanți – adversarii din exterior sau cei din interior, apropo de rezistența la discursul anticorupție pe care îl practici?

Cel mai mult te amărăște rezistența din interior. Eu însă nu îmi schimb discursul în funcție de partener. Mai ales că la noi avem cam aceeași problemă la toate partidele.

Crezi în specializare politică, în specializarea pe domenii în partide?

E foarte important ca în politică să fie oameni competenți, să se priceapă la economie, la piața de capital, la sănătate, la justiție. Sigur că poți să te înconjori de consilieri foarte buni și să le urmezi sfatul, dar e important ca persoana care are funcția maximă de decizie să știe acel domeniu. Sunt de acord că

îți trebuie consilieri și cred în ideea de specializare, dar, de asemenea, cred că politicianii trebuie să aibă expertiză cu privire la acele obiective cu care se prezintă în fața oamenilor atunci când le cer votul.

Mă întorc puțin la ideea de dușmănie și la zestrea de adversitate pe care o duci după tine. E mai greu de suportat această revărsare, uneori, de ură publică pentru tine ca femeie?

Nu. Nu gândesc în termenii ăștia. De altfel, cred că două, trei luni a fost mai greu, la început. Nu îmi pasă ce se spune; pur și simplu nu mă ating.

Ești mulțumită de calitatea profesională a femeilor implicate în politică după '89?

Sunt prea puține femei în politică și, dacă vorbim de calitate profesională, aș prefera să vorbesc despre toată lumea, și despre femei, dar și despre bărbați.

Și anume, în ce direcție?

În sensul lipsei de profesionalism. Avem nevoie de profesionalism, indiferent că ești femeie sau bărbat. Cred, de asemenea, că ar trebui să fie mai multe femei implicate în politică.

Ai fi de acord cu discriminarea pozitivă pentru femei în politică, cu un fel de cotă?

Cota în sine arată o problemă: că faci favoruri. Nu aș vrea să fiu acceptată undeva doar pentru că sunt femeie. Dar femeile trebuie să fie mai mult implicate în politică – ele, la fel ca și bărbații, reprezintă societatea.

În Franța există chiar amenzi dacă partidele nu dau o anumită cotă pentru Parlamentul European.

CUPRINS

Prefață	
<i>Dreapta, între speranță și realitate</i>	
Valeriu Stoica	5
<i>Gândesc politica în funcție de valori și de interese publice generale.</i>	
Monica Macovei	13
<i>Vreau să pun umărul la construcția unui puternic partid de nuanță conservatoare în România.</i>	
Sever Voinescu	31
<i>Opțiunea politică nu trebuie să fie un soi de înhăitare, ci asocierea liberă a unor oameni animați de o viziune, de niște valori.</i>	
Teodor Baconșchi	51
<i>Cu puțină răbdare, nu e exclus să reușești mizând pe curajul autenticității.</i>	
Cristian Preda	67
<i>Ideologia e o amantă devastatoare, deși trebuie spus că palmaresul criminal al ideilor politice vine din prea puține, nu din prea multe cărți citite.</i>	
Traian Ungureanu	83
<i>Și conservator, și reformator, aș spune!</i>	
<i>Pe scurt: om de centru-dreapta.</i>	
Mihail Neamțu	99
<i>Sunt, ca să zic așa, liberal din școala „Dacă tot e să plângă niște mame, să plângă atunci mamele lor, nu ale noastre“.</i>	
Dragoș Paul Aligică	117

<i>Angajamentul politic pentru mine este în continuare dificil de realizat tocmai din perspectiva acestui divorț dramatic dintre idei și practica politică în România.</i>	
Ioan Stanomir	137
<i>Încă aștept ridicarea unei creștin-democrații românești moderne și cosmopolite, capabile să mobilizeze așteptările și energia unui public potențialmente foarte important.</i>	
Marius Lazurcă	155
<i>Eu înclin spre un stat minimal, dar el va rămâne în România doar la nivelul dezbaterilor și seminariilor, pentru că marea masă vrea un stat asistențial.</i>	
Ionuț Popescu	171
<i>Nu cred în granițe ale nesimțirii, fie ele ideologice, politice, partinice.</i>	
Radu Paraschivescu	193
<i>Fapt e că, dincolo de ceasurile de fanaticism, delir și isterie ale istoriei, căutăm cu obstinație „echilibrul între antiteze“.</i>	
Dan C. Mihăilescu	209
<i>Politica de la noi e atât de simplă, încât nu îți trebuie dioptrii ca să ai o lectură corectă.</i>	
Mircea Mihăieș	229
<i>La noi a existat întotdeauna atracția teribilă a acestui model falimentar de a băga în față pe cineva mai slab.</i>	
Cosmin Alexandru	251
<i>Basmele sunt instrumente de comunicare de dreapta. Ele ordonează haosul și neînțelesul. Ne spun mai simplu despre ce e vorba în jurul nostru.</i>	
Sebastian Lăzăroiu	267
<i>Acum prefer acest termen, „republican“.</i>	
<i>Nu a fost încă uzat de traficantii de etichete.</i>	
<i>Când se va întâmpla și asta, am să mă mut puțin mai la dreapta.</i>	
Cătălin Avramescu	281
<i>Ce pot să fac e să repet ce a strigat societatea civilă în toți acești ani: să importe instituția filtraajului intern în partide!</i>	
Sorin Ioniță	297

<i>Dreapta a câștigat la nivel istoric după ce am încercat diferite medicamente de stânga, care au eșuat pentru că gândirea și soluțiile de stânga erau falimentare.</i>	
Cristian Ghinea	321
<i>Economia de piață e singura care funcționează. Iar capitalismul e singurul sistem viabil.</i>	
Bogdan Călinescu	341
<i>Este (încă) destul de periculos să ai convingeri democratice și proromânești, locuind în ceea ce eu numesc „România de Est”, după modelul Germaniei de Est, comuniste, de altădată.</i>	
Vitalie Ciobanu	357